

Позиція організації «Біллона» щодо ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ НА ПЕРІОД ДО 2035 РОКУ Березень 2015 року

Актуальні проблеми в енергетичному секторі

У даний час Україна знаходиться у складному становищі. Конфлікт з Росією поставив під загрозу національну безпеку та надійність енергозабезпечення країни.

Складність ситуації для Києва посилюється ще й необхідністю терміново змінити законодавство, що регулює сектор енергетики, та привести його у відповідність до законодавства Європейського Союзу та Європейської Енергетичної Спільноти.

Міжнародне об'єднання «Біллона», екологічно-енергетична недержавна організація, заснована в Норвегії, розпочала в Україні трирічний проект зі сприяння поточному переоснащенню енергетичної та промислової галузей країни.

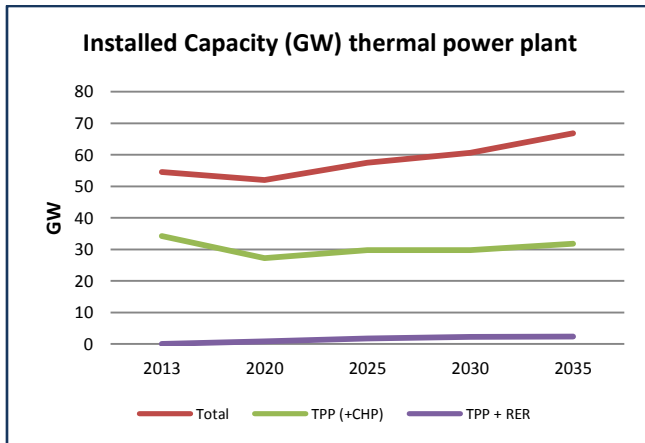
Енергетична стратегія України на період до 2035 року

Протягом кількох наступних років Україна повинна прийняти цілу низку надзвичайно важливих рішень щодо того, які генеруючі потужності вона збирається створювати, та яку промислову політику вона планує втілювати.

Ці перші кроки мають критичне значення, оскільки вони повинні збалансувати створення доступної енергосистеми, що гарантуватиме безпеку енергопостачання та захист навколишнього середовища, а також відповідатиме довгостроковим європейським програмам з боротьби зі зміною клімату. Вирішення обох сторін цього рівняння має пріоритетне значення для ефективного функціонування всієї системи.

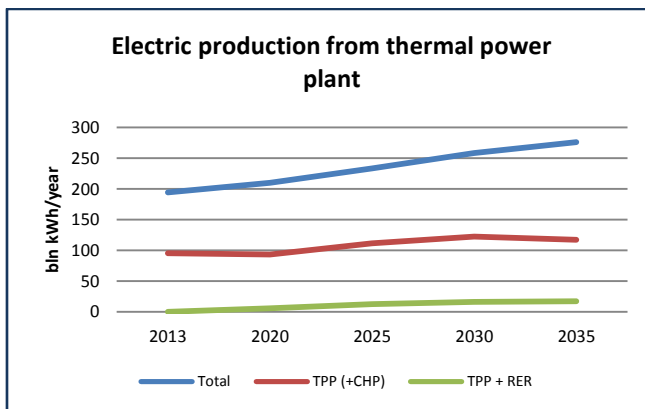
Цю концепцію відображено в *«Енергетичній стратегії України на період до 2035 року «Безпека та конкурентоспроможність»*.

Дана стратегія націлена на підтримку та розширення генеруючих потужностей, диверсифікацію постачальників енергоресурсів і будівництво прозорого та ефективного ринку електроенергії. Відновлення існуючих і будівництво нових теплоелектростанцій (ТЕС), паливом для яких буде, більшою мірою, вугілля, є основною метою цієї стратегії. Генеруюча потужність ТЕС підтримуватиметься до 2035 року на таких рівнях (графік 1).

Графік 1. Генеруюча потужність теплоелектростанцій та загальна генеруюча потужність енергосистеми відповідно до стратегії від 2013 до 2035 року («Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека та конкурентоспроможність», 2015 рік)

Планується, що протягом даного періоду ці ТЕС використовуватимуться активніше, а виробництво теплоелектроенергії зросте орієнтовно на 22%. Валове виробництво електроенергії збільшиться на 42% (графік 2). За оцінними даними у 2035 році для виробництва електроенергії споживатиметься 26 мільйонів тонн вугілля¹. Це у доповнення до запланованих 17 мільйонів тонн вугілля, що використовуватимуться у цій галузі.

Графік 2. Обсяг виробництва електроенергії теплоелектростанціями та загальна генеруюча потужність енергосистеми від 2013 до 2035 року («Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека та конкурентоспроможність», 2015)

До 2035 року та надалі

«Біллона» визнає, що енергетична стратегія складена до 2035 року. Проте, у ході підготовки проекту поточної стратегії не враховувався той вплив, який вона справить на енергосистему після 2035 року. «Бллона» вбачає пряму небезпеку в тому, що інвестиції, внесені в рамках цієї стратегії, не відповідають вимогам часів після 2035 року.

¹ Показник використання вугілля для виробництва електроенергії еквівалентний 18 375 тоннам нафти при коефіцієнті перерахунку 1 428 тонн вугілля. («Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека та конкурентоспроможність»)

Інвестиції, внесені протягом 20-річного періоду до 2035 року, матимуть технічний ресурс щонайменше до середини сторіччя. Безперервне використання вугілля в обсягах, зазначених у стратегії, потребуватиме саме таких капіталовкладень. Щоб досягти цільових показників виробництва, необхідно буде побудувати нові вугільні електростанції, а більшість існуючих мають пройти значну реконструкцію. Частково це пов'язано з застарілістю існуючих станцій та необхідністю дотримуватися допустимих норм забруднення в ЄС, що містяться у Директиві про великі установки для спалювання палива та Директиві про промислові викиди.

Стратегія не включає цілі щодо захисту навколишнього середовища. З практичної точки зору щодо ТЕС вони стосуються виключно викидів часток, таких як SOx і NOx. Проте, документ у своїй поточній формі ані обговорює, ані пропонує жодних детальних рішень щодо значних обсягів викидів CO₂, притаманних генеруванню електроенергії за допомогою спалювання вугілля. Заплановане використання вугілля для виробництва електроенергії лише у 2035 році призведе орієнтовно до викидів в атмосферу 60 мільйонів тонн CO₂². Такі обсяги не відповідатимуть вимогам ЄС щодо подолання кліматичних змін.

Уловлювання та зберігання вуглецю

Для сучасної України вугілля, як ніколи, виступає запорукою енергетичної безпеки. Для української енергетичної стратегії надзвичайно важливим є уникнути створення довгострокових структурних проблем у сфері енергопостачання під час вирішення нагальних питань. Будівництво енергетичної системи, яка буде щонайменше здатною відповідати майбутнім вимогам після 2035 року, має також стати однією з цілей енергетичної стратегії.

Значну увагу слід приділити ролі ТЕС, що працюють на спалюванні вугілля, після завершення дії поточної стратегії, тобто після 2035 року. Уловлювання та зберігання вуглецю (УЗВ) – це єдина технологія, здатна зменшити викиди від ТЕС, і вона обов'язково зіграє значну роль в таких екологічно небезпечних галузях, як сталеваріння.

«Біллона» вважає за необхідне включити концепцію УЗВ у енергетичну стратегію як передумову для довгострокового виробництва енергії за допомогою вугілля.

² Враховано мінімум 20-відсоткове покращення викидів CO₂ системою на кВт до 2035 року. Проте, це стане можливим завдяки збільшенню загальних обсягів виробництва, а не зменшенню викидів на існуючих або нових вугільних станціях. Ціну на вуглецеві квоти також запропоновано.

